

„Kdor more, reši se“, je splošni klic, vse dere in se rine proti čolnom, Dolarja, ki se je prepričal, da je Spitler še v notranjih prostorih, potiska veliko ljudi pred sabo tako, da nazaj nikakor ne more. Predno se prav zavé, je z drugimi vred v čolnu, ki brzo odrine od ladije v valove s tremi drugimi vred. Od suhega sem se čuje klic, a kaj je Dolarju za rešitev lastnega življenja, če mu nesrečna osoda vzame to, čemur je posvetil svoje življenje — Emo! In to je zgubil, kajti zopet se čuje tresk in — valovi so požrli lepi parobrod, ki se je na dno pogreznil. V istem hipu zgrabi mogočen val tudi čoln ter ga zažene v nižavo. Dolar pride ob zavest. — —

Zbudi se na morskem bregu in gleda krog sebe. Bil je jasen solnčen dan.

„Kje sem?“ — vpraša španjski.

„Na otoku Madejri, señor“ — je odgovor iz ust lične mlade Španijolke, ki se je ž njim posebno vkvarjala, kakor je bilo videti.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Pogled na Ogersko,

kako se Magjari pripravljajo za nove volitve poslancev v državni zbor.

„Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita“ — to je bil bahaški pregovor Magjarov, dokler so svoj jezik še skrivali in je bil še latinski jezik njihov parlamentarni jezik. Po naše se pravi to: „zunaj Ogerske ni življenja, in če je življenje, pa ni tako kakor pri nas.“

Poglejmo zdaj nekoliko, kakošno je življenje Magjarsko zdaj, ko je gotovo v največem cvetju, ker se pripravljajo za nove volitve poslancev, katere imajo biti prihodnji mesec.

Pretep s krvavimi buticami je zdaj na dnevnem redu. Prvi tak krvavi pretep je bil v Gjengješu med vladno in nji nasprotno stranko. Ranjenih ni bilo nič manj ko 62 ljudi, treba je bilo vojakov, da so naredili mir. Veliko so jih zaprli. Med pretepači ni bil le priprosti narod, ampak tudi veliko ljudi visih javnih stanov. Po tem se mora sklepati, kako „ritterlich“ je Magjarsko pleme. Zavoljo tega je Tisza uradnikom razposlal okrožnico z ukazom, naj zabranijo vse vladi nasprotne agitacije (eljen volilna svoboda na Ogerskem!) in da se s takimi, ki „motijo mir“ ali kar je vse eno, agitujejo proti vladi, strogo ravna po postavi. Velikim županom je pa ukazal, da morajo svojim uradnikom zabraniti vsak pritisek na volilce in strogo paziti na to, da vsak voli, kogar hoče. Res, prav Magjarsko!

Tisza sam je kandidat v Debrečinu, tem ultramagjarskem gnjezdu; tam hoče rešiti čast svojo in svojega prijatelja Andrassyja. Če on tam zmaga — misli — potem bodo tudi druga Magjarska mesta šla za vlado. Al kaj se mu je pripetilo? Njegovi prijatelji so mu napravili slavoloke, te pa je množica potrgala in podrla, le nekaj jih je rešila silna policija enake osode. Ko je Tisza govoril volilcem, je bil velikansk škandal: njegovi prijatelji so mu kričali „eljen“ (živio), a tem nasproti oglasili so se nasprotniki s sikanjem in žvižganjem tako, da včasih ni bilo razumeti ne ene besede njegove. Policija je potem naredila mir in zaprla več razsajalcev, pa jih je morala več izpustiti, prisiljena, kakor pravijo, po „narodu“. To vse je prav magjarsko in kaže očitno jako protivnega duha zoper vlado

zavoljo notranje politike Andrassyjeve. „Magjar ember“ hoče vojsko z Rusi.

Da je tako, o tem je glavni dokaz kandidat Falk, urednik po Ogerskem najbolj razširjenega lista „Pester Lloyd“. On je, ponujaje se svojim volilcem, jako srdito govoril proti Rusiji in vsemu slovanskemu narodu. Opomnil je, da je bil prihod Magjarov v Evropo in ustanovljenje njihove domovine tu jako važen; oni so zasadili klin med prej zedinjene Slovane, ta klin je — po Palackijevi zgodovini Česki — največi zadržek, da se ne morejo zopet zediniti. Magjarov najhujša sovražnica je Rusija; ona si prizadeva izdreti Magjarski klin in zaganja valove slovanske na-nje. Če se Magjari ne morejo vpreti tem težnjam, je konec Ogerske države. „Zato se jim moramo — pravi Falk — vpirati z vso silo, dokler le eden Magjar živi na Ogerskem. Naj so sklenili v Berlinu, kar jim je drago, — do boja za življenje in smrt mora priti z Rusijo. Če zmaga Magjar v tem boji, se bo smelo reči, da vkljub tisočletne dōbe, kar ima Magjar domovino v Evropi, si jo je iznova osnoval.“ Dalje misli Falk, da v Petrogradu ne bodo pozabili, kako se je Avstro-Ogerska obnašala proti Rusiji prej in o kongresu, da je toraj vojska med Avstrijo in Rusijo gotova! — Take rotomontade menda tudi Ogerskim ministrom ne bodo po volji, ker niso tako kratkovidni, da ne bi naprej videli, da bi v taki vojski vsaj Ogerska glavo zgubila. Zato je Tisza prav rekel, da vlado, ki bi zahtevala vojsko z Rusom, bi bilo treba nemudoma odstaviti.

Srbi Ogerski se tudi pripravljajo z vso marljivostjo za volitve, ne tako pa Slovaki po gorenji Ogerski; ti so za pasivni upor, to je, da ne voliti, češ, da nimajo nikakoršne nade, da bi spravili več svojih zastopnikov v zbor, in da je treba sedanji vladi pokazati svojo nezadovoljnost z nevdeleževanjem pri volitvah. „Obzor“ pa meni, da je na vsak način bolje voliti, če zmagajo Slovaki tudi le v enem okraju, da bi potem njihov poslanec v zboru o vsaki priliki protestiral proti helotskemu stanju, v katerega je Ogerska oblast kontumacirala ves Slovenski narod v Slovakiji. — Al kje se večina dandanes zmeni za proteste manjšine ali celo posameznjakov! —

Tako je na Ogerkem zdaj pred volitvami.

Mnogovrstne novice.

* *Sneg meseca malega srpanu.* Iz Lecha v Tirolih piše časnik „Bote für Tirol“ od 4. dne t. m. tako-le: Od 4. ure zjutraj sneži kakor o božiču. Sedaj je 9. ura opoldne, in že ga leži 16 centimetrov na debelo. Včeraj še prekrasno polje in senožeti so pokrite s sneženo odejo. Se ve da tudi na planinah stoji živina do kolena v snegu.

* *Novo iznajdene narodnosti na Ogerskem!* V letošnjem programu katoliške gimnazije v Nitri in pa brezverske realke v Trenčinu nahajajo se učenci pod imenom sledečih narodnosti: Magjari, Nemci, Magjaronemci, Magjaronemco-slovaki, Nemco-slovaki in Magjaronemco-slovaki! Prečudna zmes! Le — Slovakov ni!

Naši dopisi.

Iz Rusije 14. junija. — 7. — „Evropsko-turški mir je sklenjen — živila vojska!“ — taka napitnica bi se bila na včerajšnjem poslednjem obedu kongreslerjev v Berlinu najbolje vjemala s situacijo. S prekano se je kongres začel, s prekano se je končal, bistvo Berlinkega kongresa je prekana. Ker morda mnogi čitatelji

„Novic“ ne vedó, kako se je ta prekana začela in mojstersko izpeljala, naj jim stvar nekoliko razložim. — Proti koncu februarja so naše armade, razbivši v prah in razsipavši kakor pleve poslednjo Turško vojno družbal pod načelstvom Sulejmana, stale samo še nekoliko milj od Carigrada in Galipolja. Stolico Turško in prelive bili bi v 24 urah zajeli in zasedli skoraj brez boja, zakaj Turki armade za obrambo teh važnejših strateških stališč niso več imeli. Sultan je bil že gotov, s svojo stolico udati se na milost Ruskega cara, in sklenjen bil bi mir, dostojin Ruskim zmag. Al Angleški poročnik v Carigradu, Lejard, ko je videl situacijo tako ugodno Rusom, je po telegrafu sporočil v London tadanji položaj. Angleški minister vnanih del, Derby, se je naglo odpravil k Ruskemu poročniku v London, grofu Šuvalovu, podavši mu roko in možko besedo, da Angleška vlada bo priznala vse pogoje miru med Rusijo in Turčijo gledé Bolgarije in Armenije, ako Rusija vstavi svoje armade ne zajeveši Carigrada in Galipoljskega polotoka, češ, da interesi Anglije so varovani samo s tem, da prelive ostanejo v istem položaji, v katerem so po Pariškem traktatu. Šuvalov je brz poslal dolgo depešo v Petrograd o Angleških željah in možki besedi Derbyja in iz Petrograda so tudi po telegrafu veleli velikemu knezu Nikolaju ustaviti naše armade ter s Turčijo mir skleniti. O tem so še isti dan poročilo poslali tudi v Berolin, in Bismark se je silno razveselil. Še več veselja pa je naredila Ruska lahkovernost Angleškemu prvemu ministru Beakonsfildu, ki se je poprej zval Disraeli, žid po rodu. Nastopil je zdaj čas za njegovo delovanje. Ko bi bili naši zasedli prelive, Angliji bilo bi nemogoče vojevati se z Rusijo; a prelive so ostali svobodni, tedaj naglo zajeti z Angleško floto. Ko je Gorčakov videl Angleško verolomno goljufijo, je napisal znani cirkular, s katerim je priobčil, da naša armada bo vendar stopila v Carigrad. Al Berolinski „mešetar“ ga je potolažil z novo prekano, češ, da Anglija je k Carigradu odpravila vojne ladije samo zaradi varnosti Angležev, živečih v Carigradu. Gorčakov je na to vzel svoj cirkular nazaj, Anglija pa je poslala še nekaj bronenoscev v prelive. Naša armada zdaj ni mogla drugače zajeti Galipolje, kakor da bila bi napovedela Angliji vojsko. — Derbyja je bilo sram te nepoštenosti, zato je izstopil iz ministerstva kot mož beseda. In sklenjen je bil sv. Štefanski mir. Ruski narod ga je sprejel dovolj hladno z besedami: „Delo ne okončenoje delo“. Vendar smo mislili, da kakih 15—20 let se bo živelo brez Turškega vprašanja. Tako smo mislili mi. Anglež Beakonsfild je pa mislil drugače. Prelivi so z goljufijo prišli v Angleške roke, Angležem je tedaj zdaj mogoče vojevati se z Rusijo, zato Beakonsfild ni hotel priznati sv. Štefanskega miru, al ker je Rusija tudi zadosti močna proti Avstro-turški-angleški zvezi; treba je tedaj bilo nove prekane s pomočjo poštene Berolinske mešetarije. Kakor je februarja mesece Derby, tako je maja meseca Salisbury prekanil Šuvalova, vendar s tem razločkom, da meseca maja je Šuvalov tirjal, da se Angleški pogoji, želje in možka beseda zapomnijo v zapisniku; le pod tem pogojem je mogoč kongres. To se je zgodilo, in „Globe“ je celó na vsa usta razglasil dogovor, morda zato, da se ves svet lože prepriča, kako Angleži svojo besedo držé. Kongres je tedaj z novo prekano bil gotov in „pošteni Berolinski mešetar“ se je tega neznansko veselil, dasiravno je dobro vedel, da Angleška možka beseda je piškav lešnik. Tedaj na noge! Da se dosežejo Bismarkove tendence, treba je Germaniji ne Rusko slavjanske, ampak Magjaro-angleške zveze, al to združbo treba je strojiti na tihem za hrbtom starega onemoglega cesarja Viljema pod li-

čino združbe z Rusijo. Sv. Štefanski mir je treba raztrgati na koščke, a ne tako, kakor da bi to bilo za interese Germanije, ampak zato, ker to tirjajo Avstro-angleški interesi. Avstrija je zaprla neutralizirano Donavo zajeveši Oršovski ostrov, Avstrija je zamotala Srbijo v železnocestno in trgovsko mrežo, Avstrija ima po pooblaščenju kongresa zasesti Bosnijo in Hercegovino proti volji Bošnjakov in Hercegovincev, Avstrija je konfiskovala pristanj Spico, katero so Črnogorci s potoki krvi v boji dobili, Avstrija ima imeti vojno-policijski nadzor nad Barom, katerega so Črnogorci ravno tako drago privojevali, v interesih Avstrije mora Črnogora Dulčinjo Turkom vrniti, v interesih Avstrije se mora sv. Štefanska Črnogora tudi prirezati. Je li vse to v interesih Avstrije? Čudno, da celó mnogi avstrijski Slovani trdé, da je to v interesih Avstrije! Ruski narod misli, da to jemorda o interesih Magjarov, najbolj gotovo je pa vse to v interesih pangermanskih, kajti „das Vaterland muss noch weiter werden nach Osten“. O Slavjanskih interesih to ni, in tedaj v interesih dobre polovice Avstrije tudi ni. A kaj to? — o Angleško-avstrijskih interesih je še več: dobro polovico Bolgarskega naroda namreč iznova izročiti Turškim trinogom! Pošteni „mešetar“ jo je dobro zmešetaril. Da bi Bolgarija ne bila prevelika in prenevarna Avstrijskim prijateljem mešetarjevim, bodo tam, kjer se je največ nedolžne Bolgarske krvi prelilo, še požigali in morili Turški divjaki na čast Berolinskemu kongresu. Zdaj po kongresu se v Rusiji sliši klic: „Delo daleko ne okončenoje delo.“ Neusmilenejšje je Angleška vlada ogoljufala Grke — pa Grkom bo morda ta Angleška perfidija služila v koristen poduk; oni se bodo morda spomnili, da Grško kraljestvo je vstvarila Rusija, in osvobojenja Epira, Tesalije, Krete in otokov morejo pričakovati le od Rusije. — Kaj pa Italija in Francija? Prekanjeni ste tako neusmiljeno, kakor Rusija in vsi narodi Balkanskega polotoka. H koncu kongresa je Beakonsfild dal na znanje, da Anglija je sklenila s Turčijo zvezo in zato je prejela od Turčije Kiperski otok, — to je udarec kakor strela z jasnega neba na Italijo in še posebno na Francijo: Gibraltar, Malto, Suec, Kiper in Galipolje v Angleških rokah, tedaj sredizemno morje je Angleško jezero! To tedaj so tisti znameniti Evropejski interesi, za katere se je Anglija vstavila proti Rusiji! Evropa je v Angleški mreži. Francozi in Italijani ohajo, Avstrija bo zidala železne ceste v Solun in Carigrad, kamor se bo vozila o binkoštih „špancirat“ namesto v Postojno, Berolinski „mešetar“ pa v radosti svojega vspeha si ploska v dlani. Berolinsko časopisje je te dni vrglo masko z obraza ter odkritosrečno pripoveduje, kako lepo je dosežen cilj kongresa. „National-Zeitung“ pripisuje vspeh kongresa posebno modrosti kneza Bismarkata ter se zadovoljna raduje, da Rusija je prejela Batum po kongresu, Turčija je ostala himera, Anglija je prejela dušo in telo Turčije, Slavjanski narodi so osvobojeni Turškega jarma, vazalne Slavjanske kneževine so prejele samostojnost, Avstrija je krepko stopila med nje in zato so v prihodnje popolnoma nemogoče zmešnjave in — Ruske intrige in tedaj nakane panslavistov so za vselej pokooane (!!) —

„Moskovske Vedomosti“ v današnjem listu v odgovor Berolincem končujejo vvodni članek tako le: „Samo eno so zábili vriskajoči od veselja (Berolinski) časopisariji: to, da ves ta rezultat je vendar dosežen z rokami Rusije, z njenim potom in njeno krvjo in pa, če tudi je narejen velik korak naprej v zgodovini, da izmišljene pregraje ne bodo v stanu zadrževati teka naprej — počakajte z radostjo...“ — Rusko časopisje je ostalo splob nedovoljno z rezultati kongresa ter ga imenuje prekanjenost, in v Ruskem narodu se slišijo tudi

ostre besede proti Šuválovu in Gorčakovu; mnenje, da vojska se bo kmalu ponovila, je splošno, kakor tudi to, da vojska bo z Avstro-turško-angleško zvezo.

V Gorici 21. julija. — Čudno! V bližnji Italiji taka agitacija proti kongresu in proti Avstriji — tako brepenenje po Italiji neodrešeni („Italia irredenta“) in pri nas — še posadke nimamo! V drugo, kar jez pomnim, je naša kosarna prazna in smo brez glavne straže na Travniku. Štirinštirideset „Kranjskih Janezov“ (Kuhnovcev) — „fletnih“ fantov — vzdržuje javni red, ali prav za prav varuje vjetnike pri mestno-poblaščenih sodniji. In tudi v prihodnje — kakor slišimo — ne pride menda nič družih vojakov sem. Tako dobri ljudje smo mi, in tako malo se bojimo italijanskih rogoviležev, če prav je bil te dni (v petek popoldne) na kolodvoru prilepljen — pravijo — plakat zadevajoč „neodrešeno Italijo!“ — O neprilicnem času se nam je podrl eden poglavitnih stebrov Avstrijstva na Primorskem. Umril je 15 t. m. v Kaltenleutgeben-u pri Dunaji Goriški prvak g. Julij Hektor bar. Ritter-Zahony, prvi veliki obrtnik in posestnik, lastnik in solastnik obširnih fabrik v Stračicah in Podgori, predsednik kupčijske zbornice Goriške, mestni starašina, deželni zbornik, ud gosposke zbornice Dunajske i. t. d. Ponoči od četrta do petka so pripeljali truplo po železnici domú in v petek zvečer ob 6. uri je bil pogreb tako velikansk, da je Gorica malo enacih videla. Vil se je prevod po najimenitnejših ulicah od severnega konca mesta do protestantske cerkve na južnem koncu. Po vseh ulicah, koder je šel sprevoz, bile so štacune zaprte in so gorele razne svetilnice (česar nismo pred še nikdar pri nas videli). Za red je skrbela mestna gosposka, zarad česar se v „Isonzo-u“ nekako opravičuje. Prav je, da je to storila, ali težko nam dá, da o drugih prilikah mestnih uradnih vredovavcev pogrešamo, n. pr. na Sv. Rešnje Teló, — ko med procesijo celo pivo prevajajo,*) da ne govorim o drugih nerodnostih. Baron Hektor Ritter je bil blagosrčen mož, velik dobrotnik naše dežele, in ne toliko po kakih duševnih zmožnostih ali dejanjih, kolikor po svojem „nimbus-u“ kot prvi bogatin, kot umen pa dobrotljiv gospodar cele armade delavcev in uradnikov**) in kot poštenjak nekaka vele-moč na Goriškem. — Dediči so dali magistratu 500 gl. za uboge. — 23. t. m. se prične na gimnaziji maturitarna preskušnja z 12 študenti, katerih 2 veljata za ekster-nista; 25. julija pa bode preskušnja na realki. Mobilizacija je pobrala na gimnaziji 2 suplenta. Še dobro, da se je to zgodilo proti koncu šolskega leta. — „Sagra con ballo“ imamo že spet danes „pri Rajhu“, znabiti zato, ker nista umrla tista dva, ki sta se sè steklenicami potokla preteklo nedeljo po plesu. Stopinj gorkote imamo 26 R.! Da se plesi v mestu dovoljujejo v kljub temu, da še celó magistratni (?) list „L' Isonzo“ proti njim pisari, zdi se nam čudno. Znabiti je vendar res, da so pri nas plesi finančna zadeva. Več vina in piva ko se speča, več dobička imata mesto in država. Najemniki užitnine silijo neki na to, da se ljudstvo vabi v kréme po — plesih! Gotovo je, da mnogokrat, če županstva na kmetih dovolitev odrekó, rekurenti pri c. kr. okrajnem glavarstvu sebi v korist pravdo doženejo. Nasledek te morale je, da je surovost in demoralizacija med nižim ljudstvom že ogromna, v mestu in na kmetih. Sram me je razglasiti, kar se je na priliko prvo nedeljo t. m. zgodilo v Rihenbergu. — Ebbene! kakor sejete, gospôda, tako boste želi. Na vsak način se mi zdi vredno omeniti, da bi bilo prav,

ko bi naš deželni zbor v prihodnji sesiji plesne zadeve postavno uredil, županstveno oblast branil, ali kar si bodi storil, da se pride demoralizaciji v okom. — „L' Isonzo“ je hotel siliti deželni odbor, da naj se postavi na čelo odboru za nabiranje milodarov za tiste družine, ki so po mobilizaciji zgubile podpornika, ali deželni odbor ni hotel tega storiti, češ, da v prvi vrsti je dolžnost županstev skrbeti za svoje ljudi.

Vivodina na Hrvaškem 15. junija. T. M. (Javna zahvala.) Kako dobro je, če imamo na kmetih izvedenega živinozdravniškega pomočnika, to čuti posebno gospodar, ki unne pomoči pri svoji živini potrebuje. In to sem tudi jaz skušil. Naj povem, kako. 12. t. m. je moja krava imela storiti, a ni mogla. Poskušali smo to in uno, pa ni bilo mogoče, mladega spraviti na dan. Naposled pošljem po g. Marka Slanca, ki se je v Ljubljani živinozdravstva izučil. Brzo pride, preiskuje, pa mi reče, da ni mogoče, telička drugače na svet spraviti nego s tem, da ga v maternici razkosi in kos za kosom iz nje vzame; se veda — je rekel — je to operacija na življenje ali smrt tudi materi kravi, al vendar je mogoče, da ona pri življenju ostane. Ko mu velim, naj stori v Božjem imeu, kar misli, da pomaga, se spravi na delo, kakor smo vsi videli, grozno težavno pa res se mu posreči, da je dosegel svoj namen. Vkljub nevarni operaciji je starka zdrava. — Lahko si mislijo moji bralci, kako veseli smo bili, da nam je dobro kravico rešil. Zato spolnujem svojo dolžnost, da se vrlemu g. Slancu javno zahvalujem in ga priporočam vsem, ki njegove pomoči potrebujejo.

Iz Ljubljane. — Poziv deželnega odbora na pomoč zapuščenim sirotam onih naših rezervistov, ki potovaje v Bosno so morali družine zapustiti, katere so ostale brez očeta in zaslužka, je, kakor se nam poroča, povsod naredil dober vtisek, in že so pričeli stekati se milodari, ki jih prejema deželni odbor, kateri je iz deželne blagajnice odločil 2000 gold. na pomoč v revščini zapuščenim. Tukajšnja narodna društva napravijo združena v isti namen prihodnjo nedeljo v čitalničnih prostorih veliko zabavo, drugo nedeljo pa družba dosluženih vojakov na vrtu Kozlerjeve gostilne. „Laib. Zeitg.“ naznanja, da od onih 1000 gl., ki jih je svetli cesarjevič Rudolf daroval zapuščenim sirotam vseh dežel, pripada Kranjski 200 gold. Tako se povsod deželna in privatna usmiljenost giblje, — le o državni blagajnici ni dosihmal še duha in sluha, da bi kaj darovala, ali da bi vsaj c. k. ministerstvo velelo, da naj po vseh deželah Avstro-ogerske se nabirajo milodari, ki se potem naklonijo onim deželam, katere je mobilizacija najhujše zadela, med katerimi je Kranjska gotovo v prvi vrsti. To tirja pravica, da se pomaga tam najbolj, kjer je nadlog največ. C. k. ministerstvo je po posebni postavi (ukazu) skrbelo — in to je prav — za ces. uradnike, da njih rodovine ne pridejo v hude nadloge; deželni zastopi bodo menda kaj enacega storili za deželne, — kako pa, da se ne misli na siromaštvo rodovin ubozega rokodelca in kmeta, ki je moral od doma, zapustivši brez zaslužka ženo in otroke, katerih se bode le davkar spomnil, ko bode zahteval davek od kmetije in rokodelstva! Naj možje, ki imajo vladno krmilo v rokah, ne zabijo pravila: „ausserordentliche Ereignisse erfordern ausserordentliche Massnahmen!“ Če gremo v Bosno po 3letnem ustanku zapuščenim kmetijam na bolje pomagat, ne smemo zabiti domače pomoči, da se domá ne začne to, kar hočemo drugej odstraniti!

— Iz prijateljskega pisma, ki nam naznanja potovanje našega polka v Bosno, izvemo radostni, da v kljub Afrikanski vročini, pomankanju dobre vode in naglemu potovanju po kratkem počitku, so naši vojaki

*) Tako l. 1876.

**) Vseh podložnikov Ritter-jevih je okoli 5000 (moških in ženskih.) Pis.

dobro volje, pojó in norčije uganjajo. 21. t. m. so bili le kake 3 ure hoda od Bosniške meje oddaljeni. Velikansk je bil sprejem naših vojakov v Zagrebu, kjer so ostali 2 uri. Tamošnji Slavenci so pripravili na kolodvoru piva in vina toliko, da je vino zadostilo sploh za potrebo; sploh bili so od Hrvatov z gromovitimi živoklici povsod sprejemani. Kedaj prekoračijo mejo, še prav nič ni znano.

— (V zadnji seji trgovske in obrtnijske zbornice) je bila med drugim tudi razprava o načrtu nove obrtnijske postave (Gewerbeordnung), katerega je c. k. ministerstvo kupčijstva zbornici poslalo v prevdarek in poročanje. Poročal je prvomestnik 1. odseka Treven o predlogih odsekovih, ki je z načrtom ministerskim skoro popolnem soglasen o tem, da tudi v prihodnje more obrtnik biti vsak, naj dotično obrtnijo zna ali je ne zna, ali ima premoženja ali ne, le da naloženi davek odrajuje. To je cele postave bistveni paragraf, zaradi katerega gre blagostan obrtnijskega in rokodelskega stanú čedalje bolj rakovo pot in se pogrezuje v siromaštvo. — Edini odbornik Horak je bil, ki je povzdignil glas zoper obrtnijsko svobodo, zdaj 18 let staro, ki je, če tudi ne sama, vendar večidel kriva siromaštva rokodelskega, čemur glasna priča so konkursi, za katere sodnije dobro vedó. Njegov nasvet: „naj ministerstvu kupčijstva zbornica razodene željo, da temeljito prevdari: ali ni §. 1. na škodo obrtnijstvu in kupčijstvu“, je bil popolnem upravičen, al žalibog, da ni obveljal! In s kakošnim razlogom ga je podrl zbornice predsednik Lukman? Rekel je, da je Horak marsikaj resničnega povedal, al ker ni upanja, da bi zbornica pri ministerstvu prodrila s takim nasvetom, ki podira „obrnjijsko svobodo“, se je pustil ta nasvet. Kaj, gospodje, so-li zbornice obrtnijske le za to, da predlagajo vladi vsako stvar tako, da ji jej všeč, ne pa, da bi odkritosrečno povedale, kar je črv današnjega obrtnijstva? Ali ni današnja velikanska revščina (Massenarmuth) tudi deloma kriva tiste pogubne prikazni, ki se „socijalna demokracija“ imenuje, ki sega celó po življenji vladarjev, kar se je nedavno že drugi pot pripetilo nemškemu cesarju. Mar ni „svobodna“ obrtnija hči liberalizma? Revolucija v Parizu je mati svobodne obrtnije, ki je po tem načelo postala liberalnim obrtnijskim postavam? Je li svoboda obrtnijska več vredna kot blagostan ljudstva, ki se kruh služi z obrtnijo rokodelstvom? Če vlade med drugimi žalostnimi prikazni današnjih dni tega ne vidijo, same so krive nadlog človeštva! Zato naj jim to odkritosrečno povedó tisti zastopniki ljudstva, ki so zato poklicani, da odkrijejo resnico.

— (Banka „Slavija“), ki ima svoje središče v Pragi, zastopnike pa po vseh Avstrijskih deželah, je ravnokar v tisku na svitlo dala računski sklep za leto 1877., iz katerega se razvidi trdni njen stan, katerega niso omajali denarni polomi preteklih let. Premoženja ima 3 milijone in 52.142 gold. Zavarovancem svojim v različnih razdelkih je lani izplačala 593.992 gold.

— „Dušna pomoč za bolnike“ ni sicer nova knjiga, kajti prišla je na svitlo leta 1855 po g. župniku Zupančiču, ali lepo umevno je pisana bolnikom na tolažbo. Kolikor se je zdaj proda, pride na korist Ljubljanski hiralnici, kateri je gosp. pisatelj daroval vse ne še prodane iztise. Cena nevezane knjige je 50, vezane pa 60 kr., in se dobiva pri vratarji hiranilnice pa pri bukvarju Ničmanu.

— (Prihodnjo nedeljo zvečer) napravijo narodna društva „čitalnica“ „sokol“ in „dramatično društvo“ na vrtu čitalnične restavracije na korist po odhodu

naših rezervistov v Bosno zapuščenim sirotam tako veliko veselico, kakoršne že davno ni bilo. Čitalnica sodeluje z lepimi pesmami, Sokoli pa se bodo producirali z izbranimi predmeti telovadbe, poleg tega je napovedana velika loterija po blagih gospéh nabranih ličnih dobitkov in pa mestna godba. „Dramatično društvo“ pa pristopi pozneje s keglanjem za dobitke. Čisti dohodek vstopnine, po 30 kr. za osebo, je namenjen gori navedenemu namenu. Posebni razglasí bodo naznanjali veliki program te veselice, ki se začne ob pol osmih zvečer v nedeljo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Po časnikih gre glas, da volitve poslancev v deželne zборе, ki so dosihmal še bile odložene, bodo v prvi polovici septembra meseca, deželni zbori pa se začnó v polovici onega meseca.

— Ministri so šli vsi na odpust, le Atlant dr. Streymayr biva tukaj. Zato velike počitnice vladne.

— Zdaj je tudi Poljak dr. Groholski, ki je ministerstvu pomagal o izvršitvi nove Avstro-ogerske pogodbe, postavljen s častjo skrivnega svetnika, s katero je združen naslov ekselence.

Iz Trsta. — Politiško društvo „Edinost“ je po novih pravilih dobilo vladno privoljenje, da sme zborovati v Trstu in v okolici, na Goriškem in po Istri. — Naj bi društvo po vseh slovenskih okrajinah Primorja dobila na tisoče udov, ki bi bili uporniki čedalje bolj se razširjajočega Lahonstva!

Iz Italije. — Čedalje huje in huje se glasijo izjave proti Avstriji, ki zahtevajo Trst in pa Trient. Po več mestih se napravljajo tabori v ta namen. V Rimu — tedaj v sedežu Italijanske vlade — je bila 14. t. m. velikanska taka demonstracija. Velika truma ljudstva je koračila po ulicah s klicem: „živili Italijanski mesti Trst in Trient!“ Vlada se dela, kakor da bi hotla zabraniti javne agitacije, al želje naroda — pravi — ne more zatreti! — Podoba je po vsem tem, da prej ali pozneje pride to vprašanje na dnevni red.

Iz Jeruzalema „Vaterl.“ se piše, da zastava Ruska vibrá v tem mestu. Veselje je bilo veliko, da so se oglasili zopet zvonovi Ruske cerkve, ki so več let molčali.

O zasedbi Bosne je slišati, da se bo pričela 28. dne t. m. Za njo namenjeni vojaki, kolikor se jih je vojnemu poveljništvu za zdaj treba zdelo, so že vsi nastavljeni ob mejah. Iz stare Gradiške je Turška (redna) posadka se že umaknila nazaj, tam je naših vojakov že toliko nakopičenih, da ni skoro nobenega prostora več. Da še do zdaj nismo v Bosni, krivo je dogovorjenje med Avstrijo in Turško vlado zaradi tega, da se zasedba izvrši s popolnem dovoljenjem s Carigrada. Upirali se — tako je slišati — ne bodo niti Turki niti kristijani vmarširanju Avstrijskih vojakov; le z bašibozuki utegnejo biti sitnosti, kakor se kaže, ker so imeli naši lovci v Dalmaciji že z njimi ravs, pri katerem so jih 120 pobili.

Žitna cena

v Ljubljani 20. julija 1878.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 10 fl. 49. — turšice 6 fl. 20. soršice 6 fl. 80. — rži 6 fl. 34. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 7 fl. 3. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 41. — Krompir 2 fl. 50 kr. 100 kilogramov.